

S.Sayısı : 74

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ulaştırma Komisyonları raporları (1/230)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/873, 6/2402

23 . VIII . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında akit ve imza olunan Hava Ulaştırmalarına dair Anlaşmanın onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 11 . VII . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan

R. Peker

Gerekçe

Hükümetimizin de katalması ile Şikago'da 7 Aralık 1944 tarihinde imzalanan ve 4749 sayılı Kanunla onanmış olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmaları hükümleri dâhilinde Cumhuriyet hükümeti, 12/Şubat/1946 günü, Büyük Britanya ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümetleri ile birer Hava Anlaşması yapmış ve bu Anlaşmalar da Büyük Millet Meclisince Mayıs 1946 ayında onanmıştır. Keza, Hükümetimizle İsveç Kırallığı Hükümeti arasında 26/Haziran/1946, Fransa Hükümeti ile 12/Ekim/1946, Çekoslovakya Hükümeti ile 5/Mart/1947, Holanda Hükümeti ile 19/Mart/1947 ve Irak Kırallık Hükümeti ile de 30/Haziran/1947 tarihlerinde bu yolda birer Anlaşma akit ve imza edilmiş ve bu Anlaşmalardan ilk ikisi Büyük Millet Meclisince Eylül 1946 ve Şubat 1947 aylarında, üçüncü ve dördüncü Haziran 1947 de onanmış ve sonuncusu ise onanmak üzere Büyük Meclise sunulmuştur.

Adı geçen iki taraflı Anlaşmaların Yüksek Meclise sunulması sırasında da arzolunduğu üzere Şikago'da kurulan sistemin işlenmesi, çeşitli üye Devletler arasında iki taraflı Anlaşmalar akdine bağlıdır. Cumhuriyet Hükümeti de bu sebeple bugüne kadar yaptığı Anlaşmalardan başka diğer Devletlerle de faydalı ve gerekli Anlaşmalar sağlamaya devam etmektedir.

Bu arada Danimarka Hükümetinin Hava Ulaştırmalarına dair bir Anlaşma akdi teklifi üzerine görüşmeler olmuş ve 30/Haziran/1947 gününde Anlaşma metni imzalanmıştır.

Bu Anlaşma hükümleri, geniş ölçüde evvelki Anlaşmalardan mülhem olup tam bir mütakabiliyet esasına dayanmaktadır. Anlaşmada iki memlekette yürürlükte olan hava seyrüseferine müteallik mevzuata uyulacağı derpiş edilmiştir. Anlaşma hükümleri gereğince Danimarka Hükümeti tarafından tayin olunacak Danimarka Hava Ulaştırma teşebbüsleri uçakları Ankara ve İstanbul'a uğrayacaklar ve her iki yerde Milletlerarası yolcu, yük ve posta bırakıp alabilecekler, fakat adı geçen iki şehir arasında ulaştırma yapamayacaklardır.

Diğer taraftan, Anlaşma hükümleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından tayin

olunacak Türk Hava Ulaştırma teşebbüslerine Danimarka'da mevcut bütün uçak alanlarında Milletlerarası yolcu, posta ve yük almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir. müteakiben uçaklarımız bu hava alanları arasında ulaştırma yapamayacaklardır.

Anlaşmanın veya Ekinin yorumlanması yahut uygulanması hususunda Sözleşme Tarafların karşılıklı görüşüne yolu ile hallodemiyecekleri uyuşmazlıklar, ya Şikago Sözleşmesi hükümleri dâhilinde Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Konseyine veya iki Tarafın tâyin edeceği bir hakem mahkemesine yahut da başka herhangi bir şahıs veya teşekkülün hakemliğine arz edilecektir.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/230

Karar No. 8

13 . I . 1948

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında hava ulaştırmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkındaki kanun tasarımsı Komisyonumuzca incelendi.

7 Aralık 1944 tarihli Şikago Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmaları hükümlerine uygun olan bu Anlaşma Cumhuriyet Hükümetine ve Danimarka Hükümetine tam bir müteakibiyet esası dâhilinde hava ulaştırma servisleri açmak imkânını sağlamakta ve bu servislerin açılmasını iki Hükümetin aynı anda faaliyete geçmeleri şartına bağlamamaktadır.

Komisyonumuzca kabul edilmiş kanun tasarımsının, havalesi gereğince Ulaştırma Komisyonuna verilmesi dileğiyle Yüksek Başkanlığa su-

nulur.

Dışişleri Komisyonu Başkanı

Bilecik

M. Ş. Esendal

Sözetü

Kocaeli

N. Erim

Kâtip

Gaziantep

Dr. A. Melek

Afyon K.

Dr. C. Tunca

Aydın

Burdur

İstanbul

Dr. M. Germen

F. Altay

M. E. Akaygen

İnzada bulunmadı

İzmir

Konya

Kütahya

H. A. Yücel

A. R. Türkel

A. Gündüz

Manisa

Samsun

Sinob

A. R. Artunkal

C. Büsel

Y. K. Tengirşen

Ulaştırma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ulaştırma Komisyonu

Esas No. 1/230

Karar No. 3

26 . I . 1948

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunca 11 . VII . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Dışişleri Komisyo-

nunca görüldükten ve aynen kabul edildikten sonra Komisyonumuzca havale buyurulan kanun tasarımsı ile Anlaşma ve Eki Komisyonumuzun 21 . I . 1948 tarihindeki toplantısında, Dışişleri ve Ulaştırma Bakanlıkları temsilcileri ile Devlet Havayolları İdaresi Genel Müdür Muavini

hazır oldukları halde incedi.

Bu Anlaşmanın da 7 . XII . 1944 tarihinde Şikago'da imzalanan Milletlerarası Sivil Havacılık anlaşmalarıyla kurulmuş olan sistemin işlenmesi için üye Devletler arasında yapılması icabeden iki taraflı anlaşmalar silsilesine dâhil olduğu görülmüştür.

Anlaşmanın, gerekçede de belirtilen faydaları sağlayacağına kani olan ve metinlerin de Şikago Anlaşmaları esaslarına ve mütekabiliyet prensibine uygun olarak tanzim edilmiş bulunduğunu gören Komisyonumuz Anlaşma ve Anlaşma Ekinin onanmasına ve kanun tasarısındaki maddelerin Hükümetin teklifi veçhile

aynen kabul edilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ulaştırma Ko.

Başkanı	Bu Rapor Sözetüsü	Kâtip
Çoruh	Niğde	Erzurum
A. R. Erem	V. Sarıdal	S. Altuğ
Aydın	Edirne	Kayseri
M. Aydın	M. E. Ağaoğulları	F. Seler
Kocaeli	Ordu	Ordu
F. Balkan	Dr. V. Demir	A. H. Gökdalay
	Sivas	
	H. Işık	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında hava ulaştırmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında Ankara'da 30 Haziran 1947 tarihinde akit ve imza edilmiş olan hava ulaştırmalarına dair Anlaşma ile eki onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
R. Peker	Başb. Yardımcısı
	M. Ökmen
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
M. A. Renda	Ş. Devrin
Milli Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
C. C. Taydemir	Ş. Sökmensüor
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
H. Saka	H. N. Keçmiş
Milli Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
Reşat Ş. Sirer	C. K. Inceday
Ekonomi Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
T. B. Balta	Dr. B. Uz
Gümrük ve Tüketim Bakanı	Tarım Bakanı
T. Coşkan	F. Kurdoğlu
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
Ş. Koçak	A. İnan

Çalışma Bakanı
Dr. S. İrmak

(S. Sayın : 76)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE DANİMARKA HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞTIRMALARINA DAİR ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Danimarka Hükümeti,
Türkiye ile Danimarka arasında Hava Ulaştırılmalarına dair bir Anlaşma yapmaya karar vererek,

Bu maksatla usulü dairesinde yetkilendirilmiş temsilciler tâyin etmişler ve bunlar aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır :

Madde — 1

Sözleşen Taraflar, ilişik Ekte sayılan Milletlerarası hava yollarının ve seferlerinin kurulması için, işbu Ekte gösterilen hakları birbirlerine verirler; Anılan seferlere, kendisine bu haklar verilen Sözleşen Tarafın ihtiyarına göre derhal veya daha ileri bir tarihte başlanabilir.

Madde — 2

a) Sözleşen Taraflardan biri tarafından diğer Sözleşen Tarafa kurulması hakkı verilen her bir hava seferi, bu son Taraf, anılan seferi işletmek için bir veya birkaç hava ulaştırma teşebbüsü tâyin eder etmez, işletmeye açılabilecektir. Bu hakkı veren sözleşen Taraf, işbu maddenin (b) fıkrası ve 6. ncı madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, böylece tâyin olunan hava ulaştırma teşebbüsüne veya teşebbüslerine gereken işletme müsaadesini geçikmeksizin verecektir.

b) Yukarıda anılan hakları veren Sözleşen Taraf, böylece tâyin edilen hava ulaştırma teşebbüsünü veya teşebbüslerini işbu Anlaşmada derpiş olunan seferlere başlamaya mezuun kılmadan önce, kendilerinden, ülkesinde yürürlükte bulunan kanun ve nizamlar gereğince hüviyetleri ispat edici mahiyette her türlü vesikalar vermelerini istiyebilecektir.

c) İlgili Hükümetlerce tâyin olunabilecek bazı bölgelerde milletlerarası bir hava seferinin kurulması, yetkili askerî makamların tasvibine sunulacaktır.

Madde — 3

a) Sözleşen Taraflardan her biri, öteki Taraf hava ulaştırma teşebbüslerinin, kendi hava alanlarını kullanmaları ve başka kolaylıklardan faydalanmaları karşılığı olarak alacağı veya alınmasına müsaade edeceği harçların, milletlerarası benzer seferlerde kullanılan kendi millî uçaklarına anılan hava alanlarını kullanma ve kolaylıklardan faydalanma karşılığı olarak ödenecek harçlardan daha yüksek olmamasını kabul eder.

b) Sözleşen Taraflardan birinin ülkesinde, öteki Sözleşen Tarafa tâyin edilen hava ulaştırma teşebbüsü tarafından veya böyle bir teşebbüs hesabına, ithal edilip munhasıran bu teşebbüs uçakları tarafından kullanılacak yakıtlar, makina yağları ve yedek parçalar, gümrük resimleri, muayene ücretleri veya diğer millî resim ve harçların alınması hususunda millî hava ulaştırma teşebbüslerine veya en ziyade müsaadeye mazhar millet hava ulaştırma teşebbüslerine uygulanan işlemde faydalanacaklardır.

c) Ekte tarif edilen hava yollarını ve seferlerini işletmeye izinli Sözleşen Tarafın hava ulaştırma teşebbüslerine ait sivil uçaklarda bulunan yakıtlar, makina yağları, yedek parçalar, mütat teçhizat ve uçak kumanyası, anılan uçaklar tarafından öteki sözleşen Tarafın ülkesi üzerindeki uçuşlar esnasında kullanılsa veya sarfedilsebile, bu Taraf ülkesine giriş veya bu ülkeden çıkışta, gümrük resimleri, muayene ücretleri veya diğer benzer resimlerden muaf tutulacaklardır.

Madde — 4

Sözleşen Taraflardan birinin verdiği veya muteber tanıdığı ve henüz müddeti geçmemiş hava seyrüsefer şahadetnameleri, uçuşa elverişlilik bröveleri ve lisanslar, Ekte gösterilen havayol-

larının ve seferlerinin işletilmesi için öteki Sözleşen Tarafça da müteber tanınacaktır.

Ancak, Sözleşen Taraflardan herbiri, kendi uyuşmalarına diğer bir Devlet tarafından verilmiş olan uçuşa elverişlilik brövelerini ve lisansları kendi ülkesi üzerinde yapılacak uçuşlar için müteber tanınmamak hakkını muhafaza eder.

Madde — 5

a) Sözleşen Taraflardan birinin, Milletlerarası hava seyrüseferinde kullanılan uçakların kendi ülkesine giriş ve çıkışı hakkındaki veya anılan uçakların kendi ülkesi sınırları içinde buldukları müddetçe işletilmesi ve seyrüseferi ile ilgili kanun ve nizamları, öteki Sözleşen Taraf hava ulaştırma teşebbüsünün veya teşebbüslerinin uçaklarına da uygulanacaktır.

b) Yolcular, mürettebat ve uçakla mal gönderenler, gerek şahsan gerekse kendi nam ve hesaplarına hareket eden bir üçüncü şahıs vasıtasıyla, Sözleşen Taraflardan herbirinin ülkesinde, giriş, çıkış formaliteleri, göç, pasaport ve karantina işlerine mütaallik bulunanlar gibi yolcular, mürettebat ve malların memlekete giriş, memlekette kalış ve memleketten çıkışını tanzim eden kanun ve nizamla riayetle mükellef olacaklardır.

Madde — 6

Sözleşen Taraflardan herbiri, öteki Sözleşen Tarafça tâyin edilen bir hava ulaştırma teşebbüsü mülkiyetinin esaslı kısmının ve fiilî murakabesinin bu son Taraf uyuşmalarının elinde bulunduğuna kanaat getirmediği hallerde veya bu teşebbüs, ülkesi üzerinde faaliyette bulunduğu Devletin' kanun ve nizamlarına, yukardaki 5 nci maddede işaret olunduğu şekilde riayet etmediği veya işbu Anlaşmanın kendisine yüklediği vecibeleri yerine getirmediği takdirde bu teşebbüse işletme müsaadesi vermeyi reddetmek veya verilmiş olan müsaadeyi geri almak hakkını muhafaza eder.

Madde — 7

İşbu Anlaşma ve buna dayanarak yapılacak bütün mukaveleler Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı nezdinde tescil ettirilecektir.

Madde — 8

Sözleşen Taraflardan biri, işbu Anlaşma Eki hükümlerinden herhangi birinin değiştirilmesini arzu ettiği hallerde, her iki Sözleşen Taraf yetkili makamlarının bu maksatla birbirleriyle danışmalarını isteyebilecek ve bu danışma, istek tarihinden itibaren sayılmak üzere 60 günlük bir süre içinde başlıyacaktır. Anılan makamların kararlaştırdıkları her değişiklik, diplomatik nota teatisi suretiyle teyit edildikten sonra yürürlüğe girecektir.

Genel mahiyette çok taraflı bir Havacılık Sözleşmesi her iki Sözleşen Taraf için yürürlüğe girdiği takdirde, Taraflar işbu Anlaşma ve Eki hükümlerinin anılan Sözleşme hükümleri ile uyumunu sağlamak maksadıyla danışacaklardır.

Madde — 9

a) Sözleşen Taraflar, işbu Anlaşmanın veya Ekinin yorumlanmasına ve uygulanmasına mütaallik olup, karşılıklı görüşme yolu ile halledilemeyen herhangi bir uyuşmazlığa hakeme sunmayı kabul ederler.

b) Böyle bir uyuşmazlık, 7 Aralık 1944 te Şikago'da imzalanan Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesi ile kurulan Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Konseyine arzolanacaktır.

c) Bununla beraber Sözleşen Taraflar, aralarında anlaşarak, uyuşmazlığı bir Hakem Mahkemesine yahut tâyin edecekleri herhangi bir şahıs veya teşekküle sunarak ta halledebilirler.

d) Sözleşen Taraflar verilecek hükme riayet etmeği taahhüt ederler.

Madde — 10

Sözleşen Taraflardan herbiri işbu Anlaşmaya son vermek istediğini öteki Tarafa Nota ile bildirebilir. Böyle bir son verme Taraların anlaşması ile, müddetin son bulunmasından önce iptal edilmedikçe, Notanın öteki Tarafça alınması tarihinden 12 ay sonra hüküm ifade edecektir.

Madde — 11

Anlaşma, mümkün olan en kısa müddet içinde Ankara'da yapılacak bir Nota teatisi tarihinde yürürlüğe girecektir.

Yukardakileri tasdikan imzaları aşağıda bulunan ve Hükümetleri tarafından usulü dairesinde yetkilendirilmiş olan temsilciler işbu Anlaşmayı imza etmiş ve mühürlemişlerdir.

30 Haziran 1947 tarihinde Ankara'da Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti
adına

Fuad Carım

Danimarka Hükümeti
adına

*Frank Le Sage de
Fontenay*

Anlaşma Eki

A) İşbu Anlaşma gereğince tâyin edilecek Türk Hava Ulaştırma teşebbüslerine, Danimarka Ülkesi üzerinde transit uçuş ve teknik tevakkuf hakları ile aşağıda gösterilen yolları takiben Danimarka'da Milletlerarası yolcu, posta ve yük almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir:

Her iki istikamette olmak üzere, mutavassıt noktalar tarikiyle, Türkiye'den Danimarka'ya ve daha ilerdeki memleketlere.

B) Keza, işbu Anlaşma gereğince tâyin dileyen Danimarka Hava Ulaştırma teşebbüslerine Türkiye Ülkesi üzerinde transit uçuş ve teknik tevakkuf hakları ile, aşağıda gösterilen yolları takiben Ankara ve İstanbul'da Milletlerarası yolcu, posta ve yük almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir:

Her iki istikamette olmak üzere, mutavassıt noktalar tarikiyle, Danimarka'dan Türkiye'ye ve daha ilerdeki memleketlere.

C) Sözleşen Taraflardan her birinin, bir hava seferini işletmeye başlamadan önce öteki Tarafa, onun ülkesine giriş ve ülkesinden çıkış için tasarladığı yönleri bildirmesi ve bunun üzerine öteki Tarafın, kendi ülkesine giriş ve çıkış noktaları ile, ülkesi üzerine takip edilecek olan uçuş yolunu göstermesi Taraflarca kabul olunmuştur.